

Αξιολόγηση Εφαρμογής & Επιπτώσεων

**Οριζόντια αξιολόγηση των δράσεων εναρμόνισης
οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής στο
ΕΠΑΝΑΔΕΒΜ και στα ΠΕΠ (ΕΠ 9i & 9iii)**

Ηλεκτρονικός σύνδεσμος στο πλήρες κείμενο της αξιολόγησης: <https://empedu.gov.gr/axiologisi-toy-programmatos/>

Στοιχεία επικοινωνίας για πληροφορίες σχετικά με την αξιολόγηση: +30 2713 601 349,
ktourlouki@mou.gr

[Μάιος, 2023]

1. Σύνοψη

Η δράση που αξιολογήθηκε συγχρηματοδοτήθηκε από το ΕΚΤ στο πλαίσιο του Τομεακού ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ και των 13 ΠΕΠ και είχε **στόχο** την ενίσχυση των γυναικών (εργαζόμενες κυρίως, με επισφαλή θέση εργασίας και άνεργες), μέσω της παροχής υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας βρεφών, νηπίων παιδιών και εφήβων και ατόμων με αναπηρία, καθώς και ανδρών που έχουν την επιμέλεια τέκνων. Το ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ εστιάζει στην ενίσχυση, κυρίως, σε γυναίκες με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα άνω του ορίου της φτώχειας, ενώ γυναίκες κάτω του ορίου της φτώχειας ενισχύονται από τα ΠΕΠ. **Σκοπός** της αξιολόγησης ήταν η παροχή στους αρμόδιους φορείς λήψης αποφάσεων (Υπουργείο Εργασίας και ΕΥΔ ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ) των κατάλληλων πληροφοριών, στοιχείων και εκτιμήσεων, σχετικά με τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και των αποτελεσμάτων των πράξεων «εναρμόνισης», για τις υπό εξέταση χρονικές περιόδους (2014-15, 2015-16 και 2016-17), που συμπίπτουν με αντίστοιχα σχολικά έτη.

Στους τρεις πιο πάνω εξεταζόμενους κύκλους (‘‘σχολικά έτη’’), η δράση υλοποιήθηκε μέσω 54 Πράξεων, οι οποίες εντάχθηκαν στα αντίστοιχα Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ και στα 13 ΠΕΠ).

Στην περίοδο 2016-2017, εφαρμόσθηκαν σημαντικές καινοτομίες ως προς τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της δράσης, με στόχο την ουσιαστικότερη στήριξη των ωφελουμένων και την αντιμετώπιση των δυσκολιών που προέκυψαν κατά την υλοποίηση της δράσης στα προηγούμενα έτη.

Τα ωφελούμενα άτομα κατανέμονταν στο πλαίσιο του ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ ή/και των ΠΕΠ, σύμφωνα με την κατάταξή τους ως προς το όριο της φτώχειας. Συγκεκριμένα, κάθε ωφελούμενο άτομο κατανεμόταν:

(α) στο ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ, όταν το ετήσιο οικογενειακό εισόδημά του ήταν πάνω από το όριο της φτώχειας, (β) στα δεκατρία (13) ΠΕΠ, όταν το ετήσιο οικογενειακό εισόδημά του ήταν κάτω από το όριο της φτώχειας.

Τα **περιεχόμενα** της μελέτης περιλαμβάνουν την αξιολόγηση του τρίτου κύκλου (‘‘σχολικό έτος’’ 2016-2017) της δράσης, ωστόσο δεδομένου του χρόνου έναρξης (08-01-2018) του έργου της αξιολόγησης και της ολοκλήρωσης του τρίτου κύκλου της δράσης, η αξιολόγηση έχει τον χαρακτήρα της εκ των υστέρων (ex-post) αξιολόγησης.

Ως εκ τούτου, αντικείμενο της αξιολόγησης ήταν η αποτίμηση των αποτελεσμάτων των πράξεων Εναρμόνισης Οικογενειακής και Επαγγελματικής ζωής ως προς:

- τον ωφελούμενο πληθυσμό,

- τις δομές παροχής υπηρεσιών φροντίδας και φύλαξης παιδιών
- την επίτευξη των στόχων των επιμέρους Επιχειρησιακών Προγραμμάτων
- την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων που θα συμβάλλουν στη βελτίωση του σχεδιασμού της δράσης κατά τους επόμενους κύκλους υλοποίησής της.

Η **μέθοδος** αξιολόγησης περιελάμβανε:

- α) πρωτογενή ποσοτική και ποιοτική έρευνα πεδίου σε δείγμα ωφελουμένων
- β) δευτερογενή / βιβλιογραφική έρευνα
- γ) διενέργεια ατομικών συνεντεύξεων με δομημένα ερωτηματολόγια
- δ) σύνθεση-ανάλυση των αποτελεσμάτων, απάντηση των ερωτημάτων αξιολόγησης και εκπόνηση της συνολικής έκθεσης αξιολόγησης.

2. Πλαίσιο και Σχεδιασμός Αξιολόγησης

2.1 Περιγραφή

Κατά την προγραμματική περίοδο 2013 – 2017, στο πλαίσιο της οποίας σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν οι υπό αξιολόγηση δράσεις εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, στη Χώρα μας εξακολουθούσαν να παρατηρούνται οι αρνητικές συνέπειες της δημοσιονομικής προσαρμογής, την οποία υποχρεώθηκε να ακολουθήσει μετά την οικονομική κρίση που επήλθε από το 2008 και κατόπιν. Η ανεργία κυμάνθηκε σε πολύ υψηλά επίπεδα άνω του 20%, το ποσοστό εργαζομένων σε καθεστώς μερικής απασχόλησης αυξήθηκε κατά 55,6%, κυρίως για τις γυναίκες, μεταξύ των ετών 2010-2016, ενώ το ποσοστό του πληθυσμού που βρισκόταν σε κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, παρέμεινε σταθερά άνω του 35%. Οι γυναίκες, τα μονογονεϊκά νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά και τα νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά, αντιμετώπιζαν το μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας και πλήττονταν περισσότερο από την πολυετή και έντονη κρίση με τα σύνθετα προβλήματα που αυτή προκάλεσε. Για τις γυναίκες, ο ρόλος τους ως άτυποι φροντιστές ηλικιωμένων συγγενών και παιδιών, επέτεινε την υπο-εκπροσώπησή τους στην αγορά εργασίας, καθιστώντας επιτακτική την ανάγκη ανάληψης δράσης και μέτρων για την εξισορρόπηση επαγγελματικής και προσωπικής ζωής.

Μέσα σε αυτό το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον, η δράση της Εναρμόνισης, η οποία αποτέλεσε συνέχεια των αντίστοιχων δράσεων που ξεκίνησαν κατά το Γ' ΚΠΣ (2000-2006), κλήθηκε, με εμφατικό πλέον τρόπο, να συμβάλλει στην ουσιαστική στήριξη της γυναικείας απασχόλησης, μέσω της παροχής υπηρεσιών φροντίδας και

φιλοξενίας βρεφών, νηπίων, παιδιών και εφήβων και ατόμων με αναπηρία σε ποιοτικές κοινωνικές υπηρεσίες και σε αντίστοιχες δομές φιλοξενίας.

Με αυτά τα δεδομένα η αξιολόγηση της δράσης σε εθνικό, αλλά και σε περιφερειακό επίπεδο, στο μέρος της που χρηματοδοτήθηκε από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) 2014-2020, αποσκοπούσε στην εκτίμηση της αποτελεσματικότητας, ως προς τα οφέλη που εξασφάλισε στις προαναφερόμενες ομάδες στόχων , αλλά και στον εντοπισμό τυχόν προβλημάτων δυσκολιών ή/και αστοχιών κατά την υλοποίηση της, προκειμένου να γίνουν οι κατάλληλες ενέργειες για κατά τον δυνατόν μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα της Δράσης ως προς την κάλυψη των αναγκών των συγκεκριμένων ομάδων στόχων.

Έτσι, στο πλαίσιο της αξιολόγησης, εκτιμήθηκε η πορεία υλοποίησης της Δράσης σε σχέση με τους στόχους που είχαν τεθεί, τους διαθέσιμους οικονομικούς πόρους και τα προβλεπόμενα κόστη υλοποίησης των έργων. Περαιτέρω, εκτιμήθηκε η επικαιρότητα της στρατηγικής της Δράσης και εξετάστηκε κατά πόσον έχουν διαμορφωθεί νέες ανάγκες, για βελτίωση των όρων και διαδικασιών υλοποίησής της.

2.2 Κριτήρια Αξιολόγησης

Μέσω της μελέτης αξιολογήθηκε η εν λόγω δράση, κατά τα συγκεκριμένα στην εφαρμογή της ως προς:

- α) τη συνάφεια, την καταλληλότητα και τη σχετικότητα των παρεμβάσεων, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες και τα προβλήματα της περιόδου, το περιβάλλον εφαρμογής των επιμέρους παρεμβάσεων και πως αυτό επέδρασε στον σχεδιασμό και την υλοποίησή τους,
- β) την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα, τα αποτελέσματα και τις επιπτώσεις των δράσεων σε ωφελούμενους και δομές.

2.3 Ερωτήματα Αξιολόγησης (Αξιολογικά Ερωτήματα)

Στο πλαίσιο της αξιολόγησης, διερευνήθηκαν:

- α) Η συνεισφορά στη βελτίωση του σχεδιασμού και της υλοποίησης των δράσεων με έμφαση στην απλοποίηση των διαδικασιών διαχείρισης εντός του πλαισίου υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων έργων
- β) Τα αποτελέσματα των δράσεων ως προς τον ωφελούμενο πληθυσμό
- γ) Τα αποτελέσματα των δράσεων ως προς τις δομές παροχής υπηρεσιών φροντίδας και φύλαξης παιδιών
- δ) Τα αποτελέσματα των δράσεων ως προς τους στόχους των επιμέρους Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Πιο συγκεκριμένα, διερευνήθηκαν και αποτιμήθηκαν:

- Η συμμετοχή φορέων/συμμετεχόντων στο σχεδιασμό της δράσης
- Τα κίνητρα συμμετοχής στη δράση
- Οι διαδικασίες (απαιτούμενα) υποβολής αιτημάτων συμμετοχής των φορέων στη δράση
- Οι αλλαγές που σχετίζονται με το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των δομών
- Η δημοσιότητα της δράσης & ο βαθμός ενημέρωσης των δυνητικά ωφελούμενων
- Οι διαδικασίες τοποθέτησης ωφελούμενων
- Οι διαδικασίες χρηματοδότησης
- Οι διαδικασίες διαχείρισης των πράξεων της δράσης
- Η συνεργασία του φορέα υλοποίησης με τους ωφελούμενους
- Οι επιπτώσεις της εφαρμογής της δράσης, τόσο στις δομές όσο και στους ωφελούμενους

3. Κύρια Ευρήματα

3.1 Από την ανάλυση των στοιχείων υλοποίησης, στο σύνολο της χώρας, προέκυψαν τα παρακάτω κύρια ευρήματα

- α) Συνολικά, από τη δράση της Εναρμόνισης, την εξεταζόμενη τριετία, 2014-2015, 2015-2016 και 2016-2017, ωφελήθηκαν 158.808 άτομα.
- β) Το 58,1% των ωφελούμενων και των τριών εξεταζόμενων κύκλων εντάχθηκε στην Επενδυτική Προτεραιότητα 8iv του ΕΠ ΑΝΑΔ ΕΔΒΜ, το 41,1% στην 9i και το 0,8% στην 9iii των ΠΕΠ που αφορούσε σε παιδιά που ανήκαν στην ομάδα ΑμεΑ, δηλαδή περίπου 66.550 άτομα ωφελήθηκαν από τις αντίστοιχες πράξεις των δράσεων που χρηματοδοτήθηκαν από τα ΠΕΠ.
- γ) Από το σύνολο των ωφελούμενων στα ΠΕΠ το 5,6%, ήτοι 3.760 άτομα ωφελήθηκαν από το ΠΕΠ Πελοποννήσου, εκ των οποίων το 0,2% ανήκαν στην ομάδα ΑμεΑ.
- δ) Στους τρεις κύκλους της δράσης, για τα αντίστοιχα "σχολικά έτη" 2014-2015, 2015-2016 και 2016-2017, συμμετείχαν συνολικά 1.356 φορείς παροχής υπηρεσιών φροντίδας και φύλαξης παιδιών.

ε) Το 31,1% των φορέων ανήκει σε Νομικά πρόσωπα Δημοσίου και Ιδιωτικού Δικαίου των ΟΤΑ και το 68,9% είναι Ιδιωτικοί, ενώ πάνω από το 50% αυτών συγκεντρώνεται στις Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας και Αττικής, ενώ

στ) Ειδικότερα:

- Στον κύκλο 2014-2015, στις 5 Περιφέρειες που υλοποιήθηκε η δράση (Αττικής, Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Μακεδονίας, Στερεάς Ελλάδας και Νοτίου Αιγαίου), συμμετείχαν 701 φορείς, οι οποίοι λειτουργούσαν 1.918 δομές, εκ των οποίων το 61,6% ανήκε σε δημοτικούς φορείς. Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να αναφερθεί ότι η δράση, για τον κύκλο 2014-2015 στις άλλες Περιφέρειες της Χώρας χρηματοδοτήθηκε από το ΕΣΠΑ 2007-2013.
- Στον κύκλο 2015-2016 συμμετείχαν 1.135 φορείς από όλες τις Περιφέρειες της χώρας, οι οποίοι λειτουργούσαν 3.402 δομές, εκ των οποίων το 65,3% ανήκε σε δημοτικούς φορείς.
- Στον κύκλο 2016-2017 συμμετείχαν 1.248 φορείς από όλες τις Περιφέρειες της χώρας, οι οποίοι λειτουργούσαν 3.826 δομές, εκ των οποίων το 63,5% ανήκε σε δημοτικούς φορείς.

ζ) Από την ανάλυση των διαθέσιμων στοιχείων διαπιστώνεται ότι οι φορείς παροχής υπηρεσιών φροντίδας και φύλαξης παιδιών των Δήμων, λειτουργούν κατά μέσο όρο, περισσότερες δομές από τους αντίστοιχους ιδιωτικούς φορείς. Παράλληλα, οι Δημοτικές δομές, σε όλες τις κατηγορίες θέσεων, έχουν μεγαλύτερη μέση δυναμικότητα απ' ότι οι ιδιωτικές.

η) Όσον αφορά στο είδος των δομών, η συντριπτική πλειονότητά τους, συγκεντρώνεται στην κατηγορία Α που αφορά σε Βρεφικούς, Βρεφονηπιακούς και Παιδικούς σταθμούς, στην οποία δραστηριοποιείται, σε όλους τους εξεταζόμενους κύκλους εφαρμογής της δράσης, το 80% περίπου των σχετικών δομών.

θ) Την χρονική περίοδο (σχολικό έτος/κύκλος της δράσης) 2014-2015, οι αιτήσεις για παιδιά με πλήρη φάκελο ανήλθαν σε 58.710. Από τις αιτήσεις αυτές, ικανοποιήθηκε το 82,8% και τοποθετήθηκαν/συμμετείχαν 48.611 παιδιά, καλύπτοντας το 54,3% της συνολικής δυναμικότητας των δομών. Αυτή την περίοδο δεν χρησιμοποιήθηκε η δράση από το ΕΠ "Πελοπόννησος" 2014-2020.

ι) Την χρονική περίοδο (σχολικό έτος/κύκλος της δράσης) 2015-2016, οι αιτήσεις για παιδιά με πλήρη φάκελο ανήλθαν σε 106.872. Από τις αιτήσεις αυτές, ικανοποιήθηκε τελικά το 52,4% και τοποθετήθηκαν 55.962 παιδιά, καλύπτοντας το 35,8% της συνολικής δυναμικότητας των δομών.

ια) Την περίοδο (κύκλος της δράσης) 2016-2017, τα διαθέσιμα ενεργά vouchers παιδιών ανήλθαν σε 101.619 και οι θέσεις που διατέθηκαν μέσω της δράσης, ήταν 93.219, με άγνωστο το βαθμό κάλυψης της δυναμικότητας των δομών

που συμμετείχαν σε αυτόν τον κύκλο, δεδομένου ότι δεν τηρήθηκαν τα σχετικά στοιχεία από τον δικαιούχο Ε.Ε.Τ.Α.Α.

3.2 Από την πρωτογενή έρευνα με ερωτηματολόγια στους συμμετέχοντες φορείς προέκυψαν τα παρακάτω κύρια ευρήματα

- α) Το 96,8% των φορέων που συμμετείχαν, πανελλαδικά, στη δράση και απάντησαν στα ερωτηματολόγια της έρευνας, δηλώνει ότι είναι πολύ και αρκετά ικανοποιημένο από την υλοποίηση της δράσης, στο σύνολο των διαδικασιών υλοποίησης της.
- β) Στους τρεις κύκλους υλοποίησης της δράσης που εξετάσθηκαν καλύφθηκε πάνω από το 50% των αναγκών σ' αυτού του είδους τις υπηρεσίες στο σύνολο της Χώρας, με ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό κάλυψης (92,7%) των αναγκών στον κύκλο 2016-2017. Όσον αφορά στην Περιφέρεια Πελοποννήσου στον κύκλο 2015-2016 καλύφθηκαν κατά 61,5% οι ανάγκες, ενώ στον κύκλο 2016-2017 καλύφθηκαν κατά 92,8%, λαμβάνοντας υπόψη ότι το ΠΕΠ Πελοποννήσου 2014-2020 χρηματοδότησε τον κύκλο 2014-2015.
- γ) Όσον αφορά στα προβλήματα που εμφανίσθηκαν κατά την υλοποίηση της δράσης, τα σημαντικότερα αναφέρονται στα εξής:
- Στη διαδικασία υποβολής των αιτήσεων συμμετοχής από τους ωφελούμενους κυρίως λόγω της ελλιπούς ενημέρωσής τους και για τον κύκλο 2016-2017 κατά ένα σημαντικό βαθμό οφείλονταν στην έναρξη ηλεκτρονικής υποβολής των αιτήσεων σε συνδυασμό με την ελλιπή εξοικείωση των δυνητικά ωφελούμενων με την χρήση Η/Υ.
 - Στη διαδικασία τοποθέτησης των παιδιών στις δομές, ιδιαίτερα στον κύκλο 2016-2017, κατά τον οποίο:
 - δημιουργήθηκε ανάγκη συστηματικής αναζήτησης δομής έως την εξασφάλιση διαθέσιμης θέσης
 - τοποθέτηση παιδιών σε δομές που δεν ήταν οι πρώτες επιλογές τους, διότι δεν υπήρχαν στις πρώτες επιλογές δομών διαθέσιμες θέσεις
 - τα παραπάνω προβλήματα δημιούργησαν πρόσθετα όπως πρόσθετα έξοδα μετακίνησης ή/και πρόσθετες "υποχρεωτικές" δραστηριότητες για να τοποθετηθούν σε δομές πρώτης επιλογής
 - Στο ύψος της τιμής αποζημίωσης ανάθεσης, λόγω της υποκοστολόγησης προγραμματικά και μείωση της αποζημίωσης ανά θέση.
 - Στις διαδικασίες διαχείρισης της δράσης από τις δομές, με επιβάρυνση των γραφειοκρατικών διαδικασιών κατά την παρακολούθηση της υλοποίησης

της δράσης, ενώ γραφειοκρατική διαδικασία υποβολής αιτήσεων από τους ωφελούμενους μειώθηκαν στον κύκλο 2016-2017.

δ) Σχετικά με την ανταπόκριση στις αρμοδιότητές τους και με την συνεργασία των υπηρεσιών διαχείρισης με τον δικαιούχο των πράξεων, διαπιστώθηκαν τα εξής:

- Ο δικαιούχος (ΕΕΤΑΑ) ανταποκρίθηκε σε πολύ υψηλό επίπεδο ως προς την οργάνωση/τυποποίηση των διαδικασιών διαχείρισης των πράξεων της δράσης.
- Η συνεργασία μεταξύ των ΕΥΔ ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ, των ΕΥΔ των 13 ΠΕΠ και της ΕΕΤΑΑ, σε γενικές γραμμές ήταν πολύ ικανοποιητική
- Παρά τα παραπάνω θετικά ευρήματα, διαπιστώθηκε ότι η κατάτμηση της δράσης σε μεγάλο πλήθος πράξεων (ανά "σχολικό έτος") δυσχεραίνει τη συνολική διαχείριση και παρακολούθηση της υλοποίησης από τους αρμόδιους φορείς, αυξάνονται ταυτόχρονα το κόστος διαχείρισής της.

ε) Όσον αφορά στην συμβολή της δράσης στη βιωσιμότητα των φορέων/δομών παροχής φροντίδας και φύλαξης παιδιών το 89,7% των φορέων δήλωσε ότι η δράση συνέβαλλε στη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων του κλάδου και το 67,0% δήλωσε ότι η δράση συνέβαλλε στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στον κλάδο, με δεδομένο ότι η δράση συνέβαλλε στη βελτίωση της φήμης των φορέων, αλλά και την αύξηση της ζήτησης των υπηρεσιών.

3.3 Ευρήματα ως προς τις επιπτώσεις της δράσης στην εργασιακή κατάσταση των ωφελουμένων.

α) Ως προς την διατήρηση της απασχόλησης, εννέα (9) στους δέκα (10) ωφελούμενους εξακολουθούσαν να εργάζονται κατά την διάρκεια της σχολικής ποσοτικής έρευνας, ενώ ένας (1) στους τέσσερεις (4) ωφελούμενους δήλωσαν ότι στην περίπτωση που δεν θα συμμετείχε στη δράση θα διέκοπτε την απασχόλησή του/εργασία του.

β) Το 34,3% των ανέργων ή οικονομικά μη ενεργών, που συμμετείχαν στον κύκλο 2014-2015, το 33,7% της ίδιας κατηγορίας ωφελουμένων που συμμετείχαν στον κύκλο 2015-2016 και το 27,1 της ίδιας κατηγορίας ωφελουμένων από τον κύκλο 2016-2017, κατά την διενέργεια της ποσοτικής έρευνας, ήταν ήδη εργαζόμενοι/απασχολούμενοι.

γ) Το 70% των ανέργων ή οικονομικά μη ενεργών που βρήκαν εργασία, δήλωσαν ότι η δράση συνέβαλλε στην εύρεση εργασίας, ενώ το 25% (έναν στους τέσσερεις) αυτής της κατηγορίας των ωφελουμένων δήλωσε ότι η δράση δεν βοήθησε στην ένταξή του στην αγορά εργασίας, καθώς βρήκε

απασχόληση/εργασία αρκετό καιρό μετά τη λήξη της συμμετοχής του στη δράση.

- δ) Επίσης, περίπου το 15,0% των ωφελούμενων δήλωσαν ότι είχαν την δυνατότητα να παρακολουθήσουν κάποιο πρόγραμμα εκπαίδευσης/κατάρτισης το οποίο συνέβαλλε να βρουν απασχόληση (δουλειά).
- ε) Πέραν της ανάλυσης των στοιχείων υλοποίησης της δράσης ή/και των στοιχείων της πρωτογενούς έρευνας στους ωφελούμενους, ως προς την εργασιακή κατάστασή τους πριν και μετά την υλοποίηση της δράσης στους τρεις πρώτους κύκλους εφαρμογής, από την πρωτογενή έρευνα στους φορείς παροχής των σχετικών υπηρεσιών (δομές φροντίδας και φύλαξης παιδιών) καταγράφηκαν τα εξής:
- το 86,9% των φορέων θεωρεί ότι η δράση συνέβαλλε πολύ και αρκετά στη διατήρηση ή εξέλιξη της επαγγελματικής θέσης των εργαζόμενων ωφελούμενων γυναικών,
 - το 76,5% δηλώνει πως οι ωφελούμενες άνεργες γυναίκες διευκολύνθηκαν (πολύ ή αρκετά) από την συμμετοχή τους στη δράση στο να αναζητήσουν ή και να συμμετάσχουν σε δράσεις κατάρτισης, βελτιώνοντας έτσι τις ατομικές τους γνώσεις και δεξιότητες,
 - το 75,5% ανέφερε επίσης ότι, η δράση βοήθησε τις ωφελούμενες άνεργες γυναίκες να αναζητήσουν συστηματικότερα εργασία, δεδομένου ότι απελευθέρωσε ένα σημαντικό μέρος του χρόνου που αφιέρωναν στη φροντίδα του παιδιού τους.

4. Συμπεράσματα & Συστάσεις

4.1 Γενικά συνοπτικά συμπεράσματα της αξιολόγησης

- Η νέα διαδικασία συμμετοχής των φορέων/δομών στη δράση, κατόπιν της τροποποίησής τους από το "σχολικό έτος" 2016-2017, πέτυχε απόλυτα τους στόχους της περί απλοποίησης των διαδικασιών, αντιμετώπισης της γραφειοκρατίας, ελάφρυνση του διοικητικού βάρους του συστήματος διαχείρισης της δράσης και μείωσης του κόστους συμμετοχής των φορέων. Πέρα από την καθολική σχεδόν αποδοχή της από τους φορείς, η νέα διαδικασία λειτουργεί προς όφελος των γονέων, δίνοντάς τους περισσότερες επιλογές δομών, που με το προηγούμενο σύστημα δεν είχαν την δυνατότητα να συμμετάσχουν.

- Η συμβολή της δράσης στη διατήρηση της απασχόλησης είναι σημαντική, ενώ σε υψηλά ποσοστά κινείται και σε ότι αφορά την εύρεση εργασίας.
- Σημαντική ήταν η συμβολή της δράσης στη συμμετοχή των ωφελούμενων σε προγράμματα εκπαίδευσης/κατάρτισης.
- Θετική απεδείχθη η συμβολή της δράσης τόσο στον "κλάδο" των φορέων παροχής υπηρεσιών φροντίδας και φύλαξης παιδιών, όσο και στις ίδιες τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε αυτόν.
- Η δράση από μόνη της και παρά την κατά το δυνατόν πληρότητα των χαρακτηριστικών της, δεν επαρκεί να δημιουργήσει εκείνη την ώθηση που απαιτείται για την ένταξη ή επανένταξη στην αγορά εργασίας των ανέργων.
- Εξ'αυτών και όχι μόνο, καταδεικνύεται η ανάγκη στοχευμένων συνεργειών με άλλες πολιτικές και προγράμματα (δράσεις) που συνδράμουν προς αυτή την κατεύθυνση.
- Η συμβολή της δράσης στη διατήρηση της απασχόλησης είναι πολύ σημαντική, ενώ σε υψηλά ποσοστά κινείται και σε ότι αφορά στην εύρεση εργασίας, ειδικά αν λάβει κανείς υπόψη του τα επίπεδα ανεργίας που καταγράφονται στον πληθυσμό στόχο της δράσης, τα οποία στον γυναικείο πληθυσμό κινούνται άνω του 30,0%.
- Παράλληλα, πολύ σημαντική θεωρείται η συμβολή της δράσης στη συμμετοχή των ωφελούμενων σε προγράμματα εκπαίδευσης/κατάρτισης.

4.2 Αποτέλεσμα αξιολόγησης της δράσης / Προτάσεις - Συστάσεις

Οι προτάσεις που έκαναν οι φορείς που συμμετείχαν στην δράση (πανελλαδικά) και απάντησαν στα ερωτηματολόγια της έρευνας, για τη βελτίωση της υλοποίησης της δράσης σε μελλοντικούς κύκλους, οι οποίες αποτελούν συστάσεις της αξιολόγησης, αναφέρονταν στα εξής:

- Στη βελτίωση των χρηματοροών της δράσης (56,7%).
- Στην απλούστευση των διαδικασιών υποβολής αιτήσεων από τους ενδιαφερόμενους (55,7%).
- Στην καλύτερη αντιστοίχιση των vouchers που διατίθενται σε κάθε περιοχή, με τις διαθέσιμες θέσεις, ανά κατηγορία δομής (43,1%).
- Στην επιμήκυνση του διαθέσιμου χρόνου υποβολής αιτήσεων από τους ενδιαφερόμενους (39,6%).

- Στην υποχρεωτική διασύνδεση των άνεργων ωφελούμενων με άλλες ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης (34,4%).
- Στην επαναφορά του συστήματος της σύζευξης/συσχέτισης ωφελούμενων των περιόδων 2014-2015 και 2015-2016 (20,6% των δημοτικών και 14,4% των ιδιωτικών φορέων).
- Στην αύξηση της τιμής αποζημίωσης ανά θέση ωφελούμενου (4,2% των ιδιωτικών και 0,7% των δημοτικών φορέων).

4.3 Ορισμένες άλλες ενδιαφέρουσες προτάσεις/συστάσεις που καταγράφηκαν αφορούν:

- α) Στην επαναφορά των συμβάσεων μεταξύ φορέων παροχής των συγκεκριμένων υπηρεσιών και Ε.Ε.Τ.Α.Α., ώστε να εκδίδονται και τα σχετικά παραστατικά επ' ονόματι της τελευταίας, κάτι που θα μείωνε και τη γραφειοκρατία,
- β) Στον τρόπο υπολογισμού της ηλικίας των παιδιών που μπορούν να εγγραφούν σε δομές της κατηγορίας Α2 και πιο συγκεκριμένα να μπορούν να εγγράφονται παιδιά που συμπληρώνουν την ηλικία των 2 1/2 χρόνων κατά τη διάρκεια του έτους και όχι τον Σεπτέμβριο κάθε έτους.
- γ) Στη δημιουργία βάσης δεδομένων κενών θέσεων (για τους γονείς) και μη χρησιμοποιούμενων εγκεκριμένων vouchers (για τις δομές) με τις ανάλογες δυνατότητες επιλογής και σύζευξης κατά την διάρκεια της υλοποίησης της δράσης.
- δ) Στη διεύρυνση των κριτηρίων επιλογής ωφελούμενων, έτσι ώστε να μπορούν να εντάσσονται και γυναίκες που εργάζονται στον δημόσιο τομέα και τους Ο.Τ.Α.

Συντομογραφίες

ΠΕΠ	Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»
ΕΥΔΑΝΑΔΕΔΒΜ	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»
ΚΥΑ	Κοινή Υπουργική Απόφαση
ΑμεΑ	Άτομα με Αναπηρία
ΟΤΑ	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΕΣΠΑ	Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης
ΕΕΤΑΑ	Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης